
Gestió de processos a GNU/Linux

Índex

1. Què és un procés?	1
Diferència entre procés i programa	1
Processos vs. fils (threads)	1
2. Estats d'un procés	2
Modificadors d'estat (a ps)	2
3. Jerarquia de processos	3
Creació de processos: fork() i exec()	3
Processos orfes i zombis	4
4. Identificadors: PID, PPID, UID, GID	4
5. ps --- llistar processos	4
Sintaxi	4
Opcions més usades	5
Llistar tots els processos	5
Columnes de ps aux	5
Filtrar per usuari	5
Format personalitzat	5
Opcions útils addicionals	6
6. top i htop --- monitoratge en temps real	6
top	6
Capçalera de top	6
Tecles interactives de top	7
htop	7
Tecles principals de htop	7
7. pgrep i pidof --- cercar processos	8
pgrep	8
pidof	8
Diferència entre pgrep i pidof	8
8. kill, killall i pkill --- enviar senyals	9
kill	9
killall	9
pkill	9
Comparativa kill / killall / pkill	10
9. Senyals (signals)	10
Senyals més importants	10
Usos habituals de SIGHUP (1)	11
Captura de senyals en scripts Bash	11
10. nice i renice --- prioritat de processos	12
Concepte de prioritat i nice	12
nice --- iniciar un procés amb prioritat específica	12
renice --- canviar la prioritat d'un procés en execució	12

Verificar prioritats	13
Exemple pràctic: tasca de background sense impacte	13
11. jobs, bg, fg i nohup --- control de treballs	13
Control de treballs (<i>job control</i>)	13
Aturar i enviar al segon pla	13
jobs --- llistar treballs actius	14
bg --- reprendre en segon pla	14
fg --- portar al primer pla	14
& --- executar directament en segon pla	14
nohup --- executar sense interrupcions	15
disown --- dissociar un treball del shell	15
Alternativa moderna: screen i tmux	15
12. pstree --- arbre de processos	15
13. /proc --- el sistema de fitxers de processos	16
Contingut de /proc/PID/	16
Exemples pràctics amb /proc	17
Entrades globals de /proc	17
14. lsof --- fitxers oberts per processos	17
Columnes de lsof	18
Usos pràctics	18
15. strace --- traça de crides al sistema	19
Exemple de sortida	19
16. systemd i processos de sistema	19
Ordres principals de systemctl	19
Veure processos d'un servei systemd	20
Relació entre cgroups i processos	20
17. Casos d'ús pràctics	20
Trobar i matar el procés que ocupa un port	20
Matar tots els processos d'un usuari	20
Limitar l'ús de CPU d'un procés intensiu	21
Monitorar un procés fins que acabi	21
Veure els 10 processos que més CPU consumeixen	21
Reiniciar un servei si cau (watchdog simple)	21
Executar un procés amb límit de temps	22
Veure l'historial de recursos d'un procés	22
18. Problemàtiques habituals i solucions	22
Problema: Procés zombi que no desapareix	22
Problema: Procés en estat D (uninterruptible sleep)	22
Problema: Sistema lent per massa processos	23
Problema: El procés no mor amb kill -9	23
Problema: Script que cal que continuï quan es tanca la terminal	23
Problema: Trobar quin procés ha esborrat un fitxer en ús	24
19. Resum d'ordres	24

Consulta de processos	24
Control de processos	24
Prioritat	24
Segon pla i sessions	25
Diagnòstic	25

Índex de figures	26
-------------------------	-----------

1. Què és un procés?

Un **procés** és una instància en execució d'un programa. Quan l'usuari executa una ordre o el sistema inicia un servei, el kernel crea un procés que ocupa una porció de memòria, té accés a recursos del sistema (fitxers, xarxa, dispositius) i s'executa de manera més o menys concurrent amb la resta de processos.

Un procés conté:

- El **codi executable** del programa (segment de text).
- Les **dades** del programa (variables globals, heap, stack).
- El **context d'execució**: registres de la CPU, comptador de programa, etc.
- Una taula de **descriptors de fitxers** oberts.
- Informació de **permisos** (UID, GID real i efectiu).
- Variables d'**entorn** heretades del procés pare.

Diferència entre procés i programa

Concepte	Descripció
Programa	Fitxer executable en disc (/usr/bin/bash)
Procés	Instància del programa en execució a memòria

Un mateix programa pot tenir **múltiples processos** simultanis (per exemple, diverses terminals obertes executen cadascuna un procés bash independent).

Processos vs. fils (threads)

Un **fil** (*thread*) és una unitat d'execució dins d'un procés. Tots els fils d'un procés comparteixen el mateix espai de memòria, però cadascun té el seu propi stack i context de CPU. A Linux, els fils es creen amb `clone()` i apareixen com a processos lleugers (*lightweight processes*) a `ps` i `top`.

2. Estats d'un procés

Un procés pot estar en diferents estats al llarg de la seva vida:

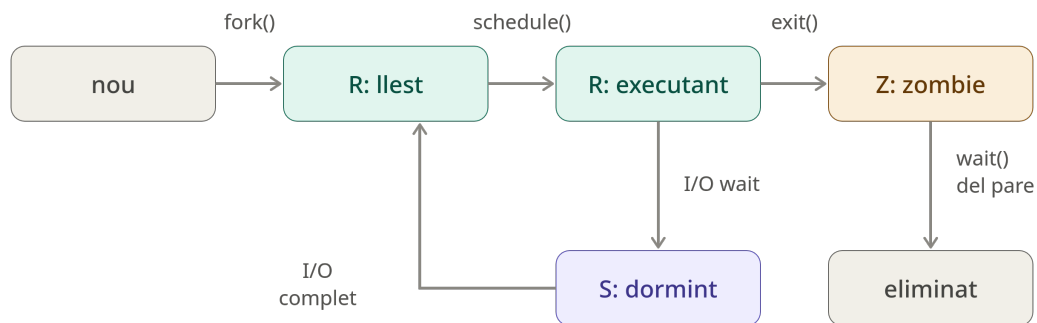

Figura 1: Estats del cicle de vida d'un procés

Codi	Estat	Descripció
R	Running / Runnable	En execució o llest per executar-se
S	Sleeping	Dormint, esperant un esdeveniment (interrompible)
D	Disk sleep	Dormint en espera d'I/O (no interrompible)
T	Stopped	Aturat per senyal (SIGSTOP) o depurador
Z	Zombie	Acabat, però el pare no ha recollit l'estat amb wait ()
I	Idle	Fil del kernel inactiu (Linux 4.14+)
X	Dead	Mort (no hauria d'aparèixer mai)

Modificadors d'estat (a ps)

Modificador	Significat
<	Alta prioritat (nice negatiu)
N	Baixa prioritat (nice positiu)
L	Pàgines bloquejades a memòria (temps real)
s	Líder de sessió
l	Té múltiples fils
+	Pertany al grup de processos en primer pla

3. Jerarquia de processos

A Linux tots els processos formen un **arbre** amb **init** (PID 1, ara generalment systemd) com a arrel. Cada procés té un **pare** (PPID).

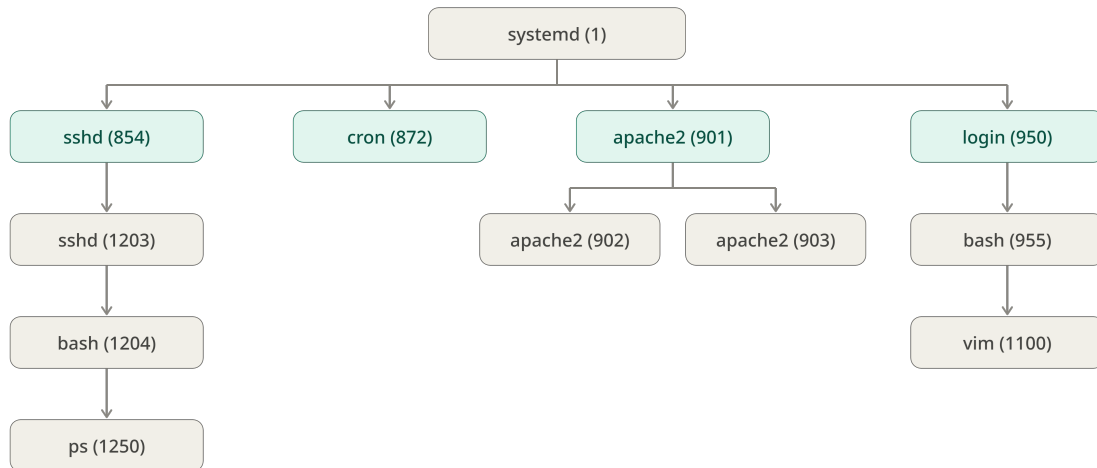

Figura 2: Jerarquia de processos

Creació de processos: fork() i exec()

Figura 3: fork() i exec()

- **fork()**: crea un procés fill idèntic al pare (còpia de l'espai de memòria, descriptors de fitxers, etc.).
- **exec()**: substitueix el programa en curs per un de nou, mantenint el PID.
- **wait()**: el pare espera que el fill acabi i en recull l'estat de sortida.

Processos orfes i zombis

- **Procés orfe:** el pare ha mort abans que el fill. El fill és adoptat per `init/systemd` (PID 1), que s'encarrega de fer `wait()`.
- **Procés zombie:** el fill ha acabat, però el pare no ha fet `wait()`. Ocupa una entrada a la taula de processos, però no consumeix CPU ni memòria real.

4. Identificadors: PID, PPID, UID, GID

Identificador	Descripció
PID	<i>Process ID</i> --- número únic que identifica el procés
PPID	<i>Parent PID</i> --- PID del procés pare
UID	<i>User ID</i> --- usuari propietari del procés
EUID	<i>Effective UID</i> --- usuari efectiu (pot diferir amb <code>setuid</code>)
GID	<i>Group ID</i> --- grup del procés
PGID	<i>Process Group ID</i> --- grup de processos (pipeline)
SID	<i>Session ID</i> --- sessió (terminal o servei)
TID	<i>Thread ID</i> --- identificador de fil

```
# Veure el PID del procés actual
echo $$

# Veure el PID del darrer procés en segon pla
echo $!

# Veure el PPID del procés actual
echo $PPID
```

5. ps --- llistar processos

`ps` (*process status*) mostra una instantània dels processos en un moment donat.

Sintaxi

```
ps [opcions]
```

Existeixen dos estils d'opcions (incompatibles entre si):

- **Estil BSD:** sense guió (`aux`, `ef`)
- **Estil UNIX/POSIX:** amb guió (`-e`, `-f`, `-u`)
- **Estil GNU:** amb doble guió (`--forest`)

Opcions més usades

Llistar tots els processos

```
ps aux          # Estil BSD: tots els processos, format complet
ps -ef         # Estil UNIX: tots els processos, format complet
ps -elf        # Com -ef però amb columna de prioritat (nice)
```

Columnes de ps aux

```
USER      PID %CPU %MEM    VSZ   RSS TTY      STAT START   TIME COMMAND
root         1  0.0  0.1 168064 11340 ?        Ss   09:01   0:01 /sbin/init
www-data  901  0.1  0.5 456320 42100 ?        S    09:02   0:12
↪ /usr/sbin/apache2
```

Columna	Descripció
USER	Usuari propietari
PID	Identificador del procés
%CPU	Percentatge d'ús de CPU
%MEM	Percentatge d'ús de memòria RAM
VSZ	Memòria virtual total (KB)
RSS	Memòria física real usada (<i>Resident Set Size</i> , KB)
TTY	Terminal associada (? = cap terminal)
STAT	Estat del procés
START	Hora o data d'inici
TIME	Temps de CPU consumit
COMMAND	Ordre que ha llançat el procés

Filtrar per usuari

```
ps -u nom_usuari    # Processos d'un usuari específic
ps -u root          # Processos de root
ps aux | grep apache # Filtrar per nom (però mostra el grep també)
```

Format personalitzat

```
# Mostrar només PID, nom, CPU i memòria
ps -eo pid,comm,%cpu,%mem --sort=-%cpu

# Mostrar PID, PPID, usuari, estat i ordre
ps -eo pid,ppid,user,stat,cmd

# Mostrar fils
ps -eLf          # Llistar fils (inclou TID)
ps -e --forest   # Arbre de processos en text
```

Opcions útils addicionals

```
ps -p 1234          # Procés amb PID 1234
ps -C apache2       # Processos amb nom "apache2"
ps --sort=-%mem aux  # Ordenar per memòria (descendent)
ps --sort=-%cpu aux  # Ordenar per CPU (descendent)
ps -e --no-headers   # Sense capçalera
```

6. top i htop --- monitoratge en temps real

top

top mostra els processos en temps real, actualitzant-se cada 3 segons per defecte.

```
top
top -d 1          # Actualitzar cada segon
top -u usuari     # Mostrar només processos d'un usuari
top -p 1234,5678  # Monitorar PID concrets
top -b -n 1       # Mode batch (una sola captura, útil per scripts)
```

Capçalera de top

```
top - 10:32:15 up 2 days,  3:21,  2 users,  load average: 0.52, 0.48,
↪ 0.41
Tasks: 187 total,   1 running, 186 sleeping,   0 stopped,   0 zombie
%Cpu(s):  2.3 us,   0.8 sy,   0.0 ni, 96.5 id,   0.3 wa,   0.0 hi,   0.1 si
MiB Mem :  7842.0 total,  2341.0 free,   3102.0 used,   2399.0
↪ buff/cache
MiB Swap:  2048.0 total,  2048.0 free,     0.0 used.  4312.0 avail
↪ Mem
```

Camp	Descripció
load average	Càrrega mitjana en 1, 5 i 15 minuts
us	CPU en espai d'usuari
sy	CPU en espai del kernel
ni	CPU en processos amb nice modificat
id	CPU inactiva
wa	CPU esperant I/O
hi	CPU en interrupcions de maquinari
si	CPU en interrupcions de programari

Tecles interactives de top

Tecla	Acció
h	Ajuda
q	Sortir
k	Matar procés (demana PID i senyal)
r	Canviar nice d'un procés
u	Filtrar per usuari
M	Ordenar per memòria
P	Ordenar per CPU (per defecte)
T	Ordenar per temps de CPU
N	Ordenar per PID
1	Mostrar cada nucli de CPU per separat
H	Mostrar fils (<i>threads</i>)
c	Mostrar ruta completa de l'ordre
d	Canviar l'interval d'actualització
f	Gestionar camps/columnes
w	Desar configuració a ~/.toprc
< / >	Desplaçar la columna d'ordenació

htop

htop és una versió millorada de top amb interfície en color, navegació amb el ratolí i tecles de funció.

```
# Instal·lació
sudo apt install htop      # Debian/Ubuntu
sudo dnf install htop      # Fedora/RHEL
sudo pacman -S htop        # Arch

htop
htop -u usuari              # Filtrar per usuari
htop -p 1234,5678          # PID concrets
htop -d 10                 # Interval de 1 segon (en dècimes)
```

Tecles principals de htop

Tecla	Acció
F1	Ajuda
F2	Configuració
F3	Cercar procés
F4	Filtrar processos
F5	Vista en arbre
F6	Ordenar per columna
F7 / F8	Disminuir / augmentar nice
F9	Enviar senyal (matar)
F10	Sortir
Space	Marcar procés
U	Desmarcar tots
s	Traça strace del procés

l	ls of del procés
t	Vista en arbre (alternar)

7. pgrep i pidof --- cercar processos

pgrep

Cerca processos per nom o atributs i retorna els PID.

```
pgrep bash           # PID de tots els processos bash
pgrep -u root bash   # bash de l'usuari root
pgrep -l apache       # PID i noms (llista)
pgrep -a apache       # PID i ordre completa
pgrep -x bash         # Coincidència exacta del nom
pgrep -c nginx        # Comptar quants processos nginx hi ha
pgrep -n bash         # El procés bash més recent (newest)
pgrep -o bash         # El procés bash més antic (oldest)
pgrep -P 1234         # Fills del procés 1234
```

pidof

Retorna els PID d'un programa pel seu nom exacte.

```
pidof apache2        # PID del procés apache2
pidof -s apache2     # Només el primer PID (single)
pidof -x script.sh   # Inclou scripts (shells que executen l'script)
```

Diferència entre pgrep i pidof

	pgrep	pidof
Cerca per	Patró (expressió regular)	Nom exacte del binari
Opcions	Moltes (-u, -P, -l, -a...)	Poques
Scripts	No per defecte	Sí amb -x

8. kill, killall i pkill --- enviar senyals

kill

Envia un **senyal** a un procés especificat pel seu **PID**.

```
kill PID                # Envia SIGTERM (15) --- terminació "educada"
kill -9 PID             # Envia SIGKILL --- terminació forçada
kill -SIGTERM PID       # Equivalent a kill PID
kill -15 PID            # Equivalent a kill PID
kill -l                 # Llistar tots els senyals disponibles

# Enviar senyal a múltiples processos
kill 1234 5678 9012

# Enviar a un grup de processos (negatiu)
kill -SIGTERM -1234     # Envia a tot el grup de processos 1234
```

killall

Envia un senyal a tots els processos amb un **nom** determinat.

```
killall apache2         # SIGTERM a tots els processos apache2
killall -9 firefox      # SIGKILL a tots els firefox
killall -u usuari bash  # SIGTERM als bash de l'usuari
killall -i firefox      # Mode interactiu (demana confirmació)
killall -q apache2      # Silenciós (no mostra errors si no
↳ existeix)
killall -w apache2      # Espera que tots acabin
killall -r 'apache.*'   # Usa expressió regular
```

pkill

Com pgrep, però envia un senyal en lloc de mostrar PID.

```
pkill apache2           # SIGTERM als processos que coincideixin
pkill -9 firefox        # SIGKILL
pkill -u usuari bash    # Als bash d'un usuari
pkill -P 1234           # Als fills del procés 1234
pkill -x bash           # Coincidència exacta del nom
pkill -t pts/0          # Processos de la terminal pts/0
```

Comparativa kill / killall / pkill

Eina	Identifica per	Ús típic
kill	PID	Quan saps exactament el PID
killall	Nom exacte del binari	Matar tots els processos d'un programa
pkill	Patró (com pgrep)	Matar per nom parcial, usuari, terminal...

9. Senyals (signals)

Els senyals són notifikacions asíncrones enviades a un procés. El procés pot:

- **Capturar** el senyal i executar un gestor propi.
- **Ignorar** el senyal.
- **Deixar actuar** el comportament per defecte.

SIGKILL i SIGSTOP **no es poden capturar ni ignorar**.

Senyals més importants

Número	Nom	Descripció	Per defecte
1	SIGHUP	Hangup --- recarrega configuració o tanca	Terminar
2	SIGINT	Interrupció (Ctrl+C)	Terminar
3	SIGQUIT	Sortir amb core dump (Ctrl+\)	Terminar + nucli
9	SIGKILL	Matar immediatament (no capturable)	Terminar
10	SIGUSR1	Senyal d'usuari 1 (ús lliure)	Terminar
11	SIGSEGV	Violació de segment (accés de memòria il·legal)	Terminar + nucli
12	SIGUSR2	Senyal d'usuari 2 (ús lliure)	Terminar
15	SIGTERM	Terminació "educada" (per defecte de kill)	Terminar
17	SIGCHLD	Fill ha canviat d'estat	Ignorar
18	SIGCONT	Reprendre procés aturat	Continuar
19	SIGSTOP	Aturar procés (no capturable)	Aturar
20	SIGTSTP	Aturar des de terminal (Ctrl+Z)	Aturar
29	SIGIO	I/O asíncrona disponible	Terminar

```
# Llistar tots els senyals
kill -l
# o
man 7 signal
```

Usos habituals de SIGHUP (1)

Molts dimonis interpreten SIGHUP com una ordre de **recarregar la configuració** sense reiniciar:

```
kill -HUP $(pidof nginx)      # Nginx recarrega config
kill -HUP $(pidof sshd)       # sshd recarrega config
kill -1 $(pidof rsyslogd)     # rsyslog recarrega config
```

Captura de senyals en scripts Bash

```
#!/bin/bash

# Definir gestor per a SIGTERM i SIGINT
cleanup() {
    echo "Rebuda senyal de terminació. Netejant..."
    rm -f /tmp/fitxer_temporal
    exit 0
}

trap cleanup SIGTERM SIGINT

echo "PID: $$"
echo "Executa: kill $$ per aturar"
while true; do
    sleep 1
done
```

10. nice i renice --- prioritat de processos

Concepte de prioritat i nice

El **planificador** del kernel decideix quins processos obtenen temps de CPU i quan. La prioritat d'un procés té dos components:

- **Prioritat dinàmica (PR)**: calculada pel kernel (valors típics: 0-139).
- **Valor nice (NI)**: ajust de prioritat controlable per l'usuari (-20 a +19).

```
Nice = -20 → Màxima prioritat (molt "egoista")
Nice =  0 → Prioritat per defecte
Nice = +19 → Mínima prioritat (molt "amable")
```

La relació entre nice i prioritat és:

```
PR = 20 + NI    (per a processos normals)
```

Norma: Només root pot assignar valors de nice **negatius** (alta prioritat). Els usuaris normals només poden augmentar el nice (reduir prioritat) dels seus propis processos.

nice --- iniciar un procés amb prioritat específica

```
nice [opcions] ordre [arguments]
```

```
nice ordre                # Inicia amb nice +10 (per defecte)
nice -n 10 ordre          # Inicia amb nice +10
nice -n -5 ordre          # Inicia amb nice -5 (cal ser root)
nice -n 19 tar czf backup.tgz / # Backup amb mínima prioritat
sudo nice -n -10 aplicacio  # Alta prioritat (root)

# Verificar el nice actual
nice                      # Sense arguments: mostra el nice
↪ actual del shell
```

renice --- canviar la prioritat d'un procés en execució

```
renice [prioritat] [opcions]
```

```
renice 10 -p 1234          # Canviar nice del PID 1234 a 10
renice -5 -p 1234         # Canviar a -5 (cal root)
renice 15 -u usuari       # Canviar tots els processos d'un usuari
renice 10 -g grup         # Canviar tots els processos d'un grup

# Exemples pràctics
```



```
sudo renice -10 -p $(pidof apache2) # Donar alta prioritat a Apache
renice 19 -p $(pidof firefox)      # Baixar prioritat de Firefox
```

Verificar prioritats

```
ps -eo pid,ni,pri,comm --sort=ni    # Llistar processos per nice
top                                  # Columnes NI i PR visibles
```

Exemple pràctic: tasca de background sense impacte

```
# Comprimir un directori gran sense afectar el sistema
nice -n 19 tar czf /backup/home.tgz /home &

# Fer una còpia de seguretat amb rsync a baixa prioritat
nice -n 15 rsync -avz /dades/ servidor:/backup/dades/
```

11. jobs, bg, fg i nohup --- control de treballs

Control de treballs (*job control*)

El shell permet gestionar múltiples processos en **primer pla** (*foreground*) i **segon pla** (*background*).

Aturar i enviar al segon pla

```
# Executar una ordre normalment (primer pla)
sleep 100

# Ctrl+Z → atura el procés i l'envia al segon pla (SIGTSTP)
^Z
[1]+  Stopped    sleep 100
```

jobs --- llistar treballs actius

```
jobs          # Llistar treballs del shell actual
jobs -l       # Incloure PID
jobs -p       # Només PID
jobs -r       # Només els que s'estan executant (running)
jobs -s       # Només els aturats (stopped)
```

```
[1]-  Stopped    sleep 100
[2]+  Running    find / -name "*.log" > resultats.txt &
```

El + indica el treball per defecte (el que afectaran fg i bg sense argument). El - indica el segon treball per defecte.

bg --- reprendre en segon pla

```
bg          # Reprendre el treball per defecte en segon pla
bg %1       # Reprendre el treball número 1
bg %2       # Reprendre el treball número 2
```

fg --- portar al primer pla

```
fg          # Portar el treball per defecte al primer pla
fg %1       # Portar el treball 1 al primer pla
fg %sleep   # Portar el treball que comença per "sleep"
```

& --- executar directament en segon pla

```
ordre &          # Executar en segon pla des del principi
find / -name "*.conf" > resultats.txt &
[1] 4521          # El shell mostra el número de treball i PID
```

nohup --- executar sense interrupcions

nohup (*no hang up*) fa que el procés **ignori SIGHUP**, de manera que continua executant-se quan l'usuari tanca la sessió o la terminal.

```
nohup ordre &                                # Executa en segon pla, immune
↪ a SIGHUP
nohup ordre > sortida.log 2>&1 &              # Redirigir stdout i stderr
nohup bash script.sh &                        # Script de llarga durada
```

La sortida per defecte va a `nohup.out` si no es redirigeix.

disown --- dissociar un treball del shell

```
disown %1          # Desassociar el treball 1 del shell
disown -a          # Desassociar tots els treballs
disown -h %1       # Marcar perquè ignori SIGHUP però manté a jobs
```

Útil quan s'ha oblidat d'usar `nohup` i cal que el procés sobrevisqui al tancament del terminal.

Alternativa moderna: screen i tmux

Per a sessions persistents de llarga durada, és millor usar `screen` o `tmux`:

```
# screen
screen -S nom_sessio      # Nova sessió amb nom
Ctrl+A, D                # Desconnectar (procés continua)
screen -r nom_sessio      # Reconnectar

# tmux
tmux new -s nom_sessio    # Nova sessió
Ctrl+B, D                # Desconnectar
tmux attach -t nom_sessio # Reconnectar
```

12. pstree --- arbre de processos

`pstree` mostra els processos en forma d'arbre jeràrquic.

```
pstree              # Arbre de tots els processos
pstree -p           # Mostrar PID
pstree -u           # Mostrar canvis d'usuari
pstree -a           # Mostrar arguments de les ordres
pstree -h           # Ressaltar el procés actual i els seus ancestres
pstree -H 1234      # Ressaltar el procés 1234
pstree -n           # Ordenar per PID (en lloc d'alfabèticament)
pstree -l           # Línies llargues (no truncar)
```

```
pstree 1234          # Arbre a partir del PID 1234
pstree usuari        # Processos d'un usuari
```

```
systemd--ModemManager--2*[{ModemManager}]
        |
        |--NetworkManager--2*[{NetworkManager}]
        |
        |--apache2--apache2
        |              |
        |              |--apache2
        |
        |--cron
        |
        |--sshd--sshd--sshd--bash--pstree
        |
        |--systemd--(sd-pam)
        |              |
        |              |--bash--vim
        |              |
        |              |--bash
```

13. /proc --- el sistema de fitxers de processos

/proc és un **sistema de fitxers virtual** (no ocupa disc real) que el kernel exposa per a cada procés en execució. Cada procés té un directori /proc/PID/.

Contingut de /proc/PID/

```
ls /proc/1234/
```

Fitxer/D Contingut

cmdlin	Ordre i arguments del procés (bytes nuls com a separadors)
status	Informació detallada: nom, PID, PPID, estat, UID, GID, memòria...
stat	Dades compactes en un sol línia (usades per ps i top)
statm	Estadístiques de memòria
maps	Mapes de memòria virtual del procés
smaps	Mapes detallats de memòria
fd/	Directorí amb enllaços simbòlics als descriptors de fitxers
fdinfo	Informació sobre cada descriptor de fitxers

enviro	Variables d'entorn (bytes nuls com a separadors)
exe	Enllaç simbòlic al fitxer executable
cwd	Enllaç simbòlic al directori de treball actual
root	Arrel del sistema de fitxers del procés (chroot)
io	Estadístiques d'I/O del procés
net/	Informació de xarxa del procés
oom_	Puntuació OOM Killer (que probable és que el kernel el mati)
score	
limits	Límits de recursos (ulimit)

Exemples pràctics amb /proc

```
# Veure l'ordre completa d'un procés
cat /proc/1234/cmdline | tr '\0' ' '

# Veure variables d'entorn d'un procés
cat /proc/1234/envIRON | tr '\0' '\n'

# Veure fitxers oberts per un procés
ls -la /proc/1234/fd/

# Veure l'executable d'un procés
readlink /proc/1234/exe

# Veure l'ús de memòria
cat /proc/1234/status | grep -i vm

# Veure estadístiques d'I/O
cat /proc/1234/io

# Canviar la prioritat OOM d'un procés (evitar que el kernel el mati)
echo -1000 > /proc/1234/oom_score_adj # -1000 = mai matar
echo 1000 > /proc/1234/oom_score_adj # 1000 = matar primer
```

Entrades globals de /proc

```
cat /proc/cpuinfo      # Informació dels processadors
cat /proc/meminfo      # Informació de la memòria
cat /proc/loadavg      # Càrrega mitjana del sistema
cat /proc/uptime      # Temps en marxa del sistema (segons)
cat /proc/version      # Versió del kernel
cat /proc/mounts      # Sistemes de fitxers muntats
cat /proc/net/dev      # Estadístiques de xarxa per interfície
cat /proc/sys/        # Paràmetres ajustables del kernel (sysctl)
```

14. lsof --- fitxers oberts per processos

lsof (list open files) mostra tots els fitxers oberts per processos, incloent-hi fitxers regulars, directoris, biblioteques, sockets de xarxa, pipes, etc.

```
lsof                  # Tots els fitxers oberts (molt llarg)
lsof -p 1234          # Fitxers oberts pel procés 1234
lsof -u usuari        # Fitxers oberts per un usuari
lsof /ruta/fitxer     # Quins processos tenen obert aquest fitxer
lsof /mnt/usb         # Processos que usen el punt de muntatge
lsof -i              # Connexions de xarxa (tots els sockets)
lsof -i :80           # Processos que usen el port 80
```

```

lsof -i :22          # Processos que usen el port SSH
lsof -i TCP          # Sockets TCP
lsof -i UDP          # Sockets UDP
lsof -i TCP:80-443   # Ports en rang
lsof -n              # No resolre noms DNS (més ràpid)
lsof -t -i :80       # Només PID dels processos al port 80

```

Columnes de lsof

```

COMMAND  PID  USER  FD  TYPE  DEVICE  SIZE/OFF  NODE NAME
apache2  901  root  cwd  DIR   8,1     4096    131073 /
apache2  901  root  txt  REG   8,1    534808    786450
↪ /usr/sbin/apache2
apache2  901  root   4u  IPv6  22341     0t0      TCP *:http
↪ (LISTEN)

```

Column Descripció

FD	Descriptor de fitxers: cwd=directori treball, txt=executable, mem=mapatge de memòria, número=descriptor
TYPE	REG=fitxer, DIR=directori, IPv4/IPv6=socket, FIFO=pipe
DEVICE	Dispositiu (major:minor)
NAME	Nom del fitxer o connexió de xarxa

Usos pràctics

```

# Saber qui usa un fitxer (útil abans de desmuntar)
lsof /mnt/nas

# Trobar quin procés escolta al port 443
lsof -i :443

# Llistar connexions d'un procés
lsof -p $(pidof nginx) -i

# Buscar fitxers esborrats però encara oberts (recuperar espai)
lsof | grep deleted

# Trobar qui té obert un fitxer de base de dades
lsof /var/lib/mysql/dades.ibd

```

15. strace --- traça de crides al sistema

strace intercepta i mostra totes les **crides al sistema** (*system calls*) que fa un procés, molt útil per a diagnòstic i depuració.

```
strace ordre                # Traça d'una nova ordre
strace -p 1234              # Connectar a procés en execució
strace -p 1234 -p 5678     # Múltiples processos
strace -o fitxer.log ordre  # Desar la traça a un fitxer
strace -e trace=open,read,write ordre # Filtrar crides concretes
strace -e trace=network ordre # Només crides de xarxa
strace -e trace=file ordre  # Crides de fitxers
strace -c ordre            # Resum estadístic (comptar
↪ crides)
strace -f ordre            # Seguir processos fills (fork)
strace -t ordre            # Mostrar hora
strace -T ordre            # Mostrar durada de cada crida
```

Exemple de sortida

```
openat(AT_FDCWD, "/etc/passwd", O_RDONLY) = 3
read(3, "root:x:0:0:root:/root:/bin/bash\n", 4096) = 1876
close(3)                                = 0
```

16. systemd i processos de sistema

Els serveis gestionats per **systemd** són processos especials arrencats i supervisats pel sistema.

Ordres principals de systemctl

```
systemctl status servei    # Estat d'un servei i últims logs
systemctl start servei     # Iniciar
systemctl stop servei      # Aturar
systemctl restart servei   # Reiniciar
systemctl reload servei    # Recarregar configuració (SIGHUP)
systemctl enable servei    # Habilitar a l'arrencada
systemctl disable servei   # Deshabilitar a l'arrencada
systemctl list-units       # Llistar totes les unitats
systemctl list-units --type=service --state=running # Serveis actius
```

Veure processos d'un servei systemd

```
# Veure el cgroup i processos associats a un servei
systemctl status nginx
# o directament:
cat /sys/fs/cgroup/system.slice/nginx.service/cgroup.procs
```

Relació entre cgroups i processos

systemd organitza els processos en **cgroups** (control groups), que permeten limitar i comptabilitzar l'ús de recursos per grup de processos:

```
# Veure l'arbre de cgroups
systemd-cgls

# Veure l'ús de recursos per cgroup
systemd-cgtop
```

17. Casos d'ús pràctics

Trobar i matar el procés que ocupa un port

```
# Mètode 1: lsof
sudo lsof -t -i :8080 | xargs kill -9

# Mètode 2: fuser
sudo fuser -k 8080/tcp

# Mètode 3: ss + awk
sudo ss -tulnp | grep :8080
# → agafar el PID i fer kill
```

Matar tots els processos d'un usuari

```
# Matar tots els processos de l'usuari "alumne"
sudo pkill -u alumne
# o
sudo killall -u alumne
```


Limitar l'ús de CPU d'un procés intensiu

```
# Baixar la prioritat d'una compilació llarga
make -j4 &
MAKE_PID=$!
renice 19 -p $MAKE_PID

# Alternativa: usar cpublimit (si instal·lat)
cpulimit -p $MAKE_PID -l 50    # Limitar al 50% de CPU
```

Monitorar un procés fins que acabi

```
# Esperar que un procés acabi
wait 1234

# Monitorar periòdicament
while kill -0 1234 2>/dev/null; do
    echo "El procés 1234 encara s'executa..."
    sleep 5
done
echo "El procés ha acabat"
```

Veure els 10 processos que més CPU consumeixen

```
ps aux --sort=-%cpu | head -11
# o amb top en mode batch:
top -b -n 1 | head -20
```

Reiniciar un servei si cau (watchdog simple)

```
#!/bin/bash
# watchdog.sh
SERVICE="nginx"
while true; do
    if ! pgrep -x "$SERVICE" > /dev/null; then
        echo "$(date): $SERVICE caigut. Reiniciant..."
        systemctl start "$SERVICE"
    fi
    sleep 30
done
```

Executar un procés amb límit de temps

```
# Matar l'ordre si triga més de 10 segons
timeout 10 ordre

# Amb senyal específica
timeout --signal=SIGKILL 30 ordre
```

Veure l'historial de recursos d'un procés

```
# Seguiment en temps real d'un PID
watch -n 1 "cat /proc/1234/status | grep -E 'VmRSS|VmSize|State'"

# o amb pidstat (del paquet sysstat)
pidstat -p 1234 1      # Estadístiques cada segon
```

18. Problemàtiques habituals i solucions

Problema: Procés zombi que no desapareix

```
# Identificar zombis
ps aux | grep Z
# o
ps -eo pid,ppid,stat,cmd | grep '^[0-9]* *[0-9]* *Z'

# El zombie no pot ser eliminat directament.
# Cal matar el procés PARE perquè faci wait():
kill -CHLD PPID      # Envia SIGCHLD al pare (pot ser suficient)
kill PPID            # Si no funciona, matar el pare
# Si el pare és init/systemd, el zombie desapareixerà sol
```

Problema: Procés en estat D (uninterruptible sleep)

```
# Procés bloquejat esperant I/O (normalment disc o xarxa)
# NO es pot matar amb kill -9 mentre està en estat D

# Diagnosi:
cat /proc/1234/wchan    # Mostra la crida del kernel on espera
ls /proc/1234/fd/       # Veure fitxers oberts

# Solucions:
# 1. Esperar que l'I/O es resolgui (cas normal)
# 2. Si és NFS: desmuntar el share NFS problemàtic (umount -f -l)
# 3. Reiniciar si no es resol (cas extrem)
```

Problema: Sistema lent per massa processos

```
# Veure la càrrega del sistema
uptime
cat /proc/loadavg

# Identificar els culpables
ps aux --sort=-%cpu | head -10    # Top 10 per CPU
ps aux --sort=-%mem | head -10    # Top 10 per memòria

# Si el load average > nombre de nuclis de CPU, hi ha congestió
nproc                             # Nombre de nuclis disponibles
```

Problema: El procés no mor amb kill -9

```
# Verificar que realment existeix
ps -p 1234

# Si està en estat D, no es pot matar fins que l'I/O es resolgui
cat /proc/1234/status | grep State

# Si és un zombie, matar el pare
ps -p 1234 -o ppid=
```

Problema: Script que cal que continuï quan es tanca la terminal

```
# Opció 1: nohup (si no s'ha iniciat encara)
nohup bash script.sh > log.txt 2>&1 &

# Opció 2: disown (si ja s'ha iniciat)
bash script.sh &
disown %1

# Opció 3: screen o tmux (millor opció per a sessions llargues)
screen -S tasca
bash script.sh
# Ctrl+A, D per desconnectar
```

Problema: Trobar quin procés ha esborrat un fitxer en ús

```
# Els fitxers esborrats però encara oberts apareixen com "(deleted)"
lsof | grep deleted

# Recuperar el contingut del fitxer esborrat però obert
# (el FD és el número del descriptor, ex: 4)
cp /proc/1234/fd/4 /tmp/fitxer_recuperat
```

19. Resum d'ordres

Consulta de processos

Ordre	Descripció
ps aux	Llistar tots els processos (format BSD)
ps -ef	Llistar tots els processos (format UNIX)
ps -eo pid,comm,%cpu --sort=-%cpu	Format personalitzat
top	Monitor interactiu en temps real
htop	Monitor interactiu millorat
pgrep -l nom	Cercar processos per nom (amb PID)
pidof programa	PID d'un programa pel nom exacte
pstree -p	Arbre de processos amb PID

Control de processos

Ordre	Descripció
kill PID	Enviar SIGTERM a un procés
kill -9 PID	Enviar SIGKILL (forçat)
kill -l	Llistar senyals
killall nom	Matar tots els processos pel nom
pkill patró	Matar processos per patró
Ctrl+C	Enviar SIGINT (interrompre)
Ctrl+Z	Enviar SIGTSTP (aturar i posar en segon pla)

Prioritat

Ordre	Descripció
nice -n N ordre	Iniciar amb nice N
renice N -p PID	Canviar nice d'un procés en execució
renice N -u usuari	Canviar nice de tots els processos d'un usuari

Segon pla i sessions

Ordre	Descripció
<code>ordre &</code>	Executar en segon pla
<code>jobs -l</code>	Llistar treballs actius
<code>fg %N</code>	Portar treball N al primer pla
<code>bg %N</code>	Reprendre treball N en segon pla
<code>nohup ordre &</code>	Executar immune a SIGHUP
<code>disown %N</code>	Dissociar treball del shell

Diagnòstic

Ordre	Descripció
<code>lsof -p PID</code>	Fitxers oberts per un procés
<code>lsof -i :port</code>	Procés que usa un port
<code>strace -p PID</code>	Crides al sistema d'un procés
<code>cat /proc/PID/status</code>	Informació detallada del procés
<code>cat /proc/PID/cmdline</code>	Ordre completa del procés

Índex de figures

1	Estats del cicle de vida d'un procés	2
2	Jerarquia de processos	3
3	fork() i exec()	3

Versions d'aquest document

- [HTML](#)
- [PDF](#)
- [ODT](#)
- [MD](#)

[Domini Públic \(CC0\)](#)